

CAP

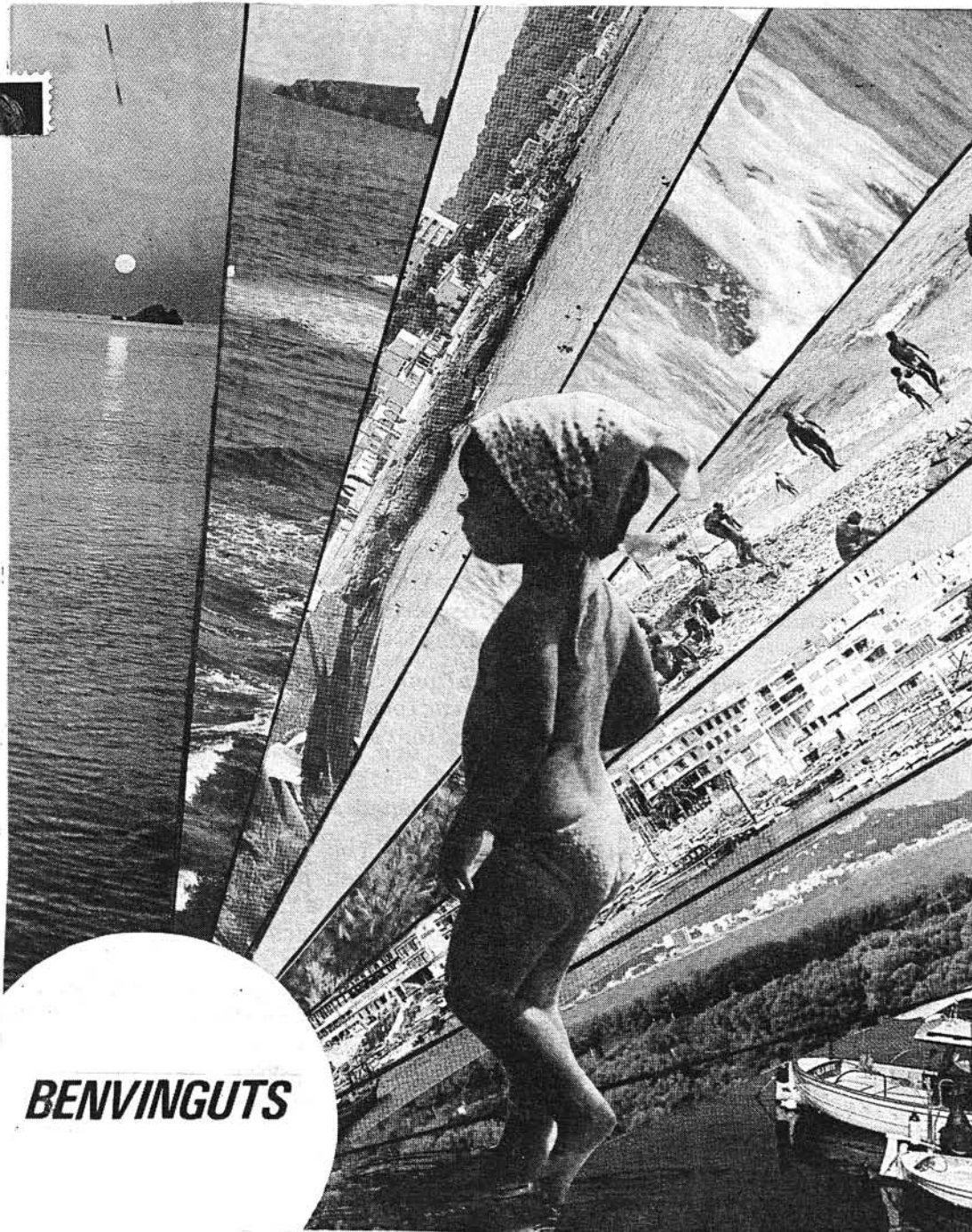
VERMELL

Nº 52

Capdepera - Cala Rajada

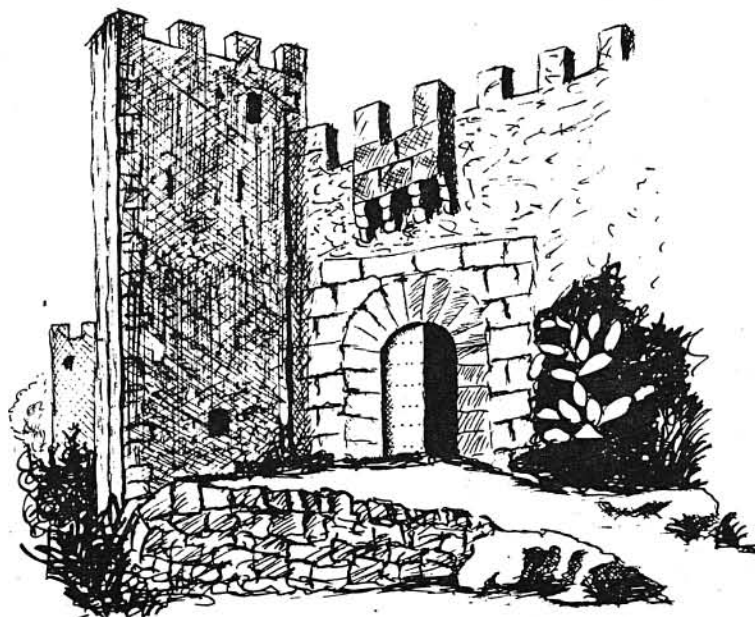
Abril 1985

**DRINKS
GROUP**

BENVINGUTS

portalet

CAP VERMELL LABORATORIS

DESCRIPCIÓ: Cap Vermell és una revista cefalospòrica, semisintètica, que cobreix un ample espectre informatiu, literari, historiogràfic, esportiu, assagístic, etc., enfront dels microorganismes gram-positius i gram-negatius. És el monohidrat de l'àcid carboxílic 3-clor-7-D-(2 fenil-glicenamida)-3-cefem-4, el que fa possible els seus efectes.

INDICACIONS: Cap Vermell està especialment indicat per al tractament de les infeccions causades per tot tipus d'organismes susceptibles.

CONTRAINDICACIONS: La revista pot causar alguns trastorns sense importància, com nàusees, diarrea, palpitations, nerviosisme, pujades de sang, etc. No és recomanable sia llegida per pacients de coneguda hipersensibilitat a l'humor, l'alegria i el goig.

COMPOSICIÓ: Cada grapat de fulles debutament ordenades i enumerades de 1 a 20 conté:

Materials d'en Pep Terrassa (on sempre)

A l'amo'n Joan Coll el trobareu p'enmig

Hi ha amors que maten, i el del Castell a la seva pàgina

A la darrera pàgina els esports

Cosa de pesca, no se sap a on

El resum d'una conversa amb Joan Domenge a les pàgines centrals

Xafarderies, notícies locals, xerrameca, comentaris (Plaça des Sitjar)

Si hi ha cabut, Així va, no va, el món

Com sempre, Monòleg amb l'Estel de l'Auba

I altres ingredients adients

INTOXICACIÓ: Si s'intoxica, avisi al metge.

INCOMPATIBILITATS: Les que marca la llei

DOSSIFICACIÓ: Un pic cada mes

DATA DE CADUCITAT: Abril 1985

CONSERVACIÓ: Conservi la revista lluny del foc

Laboratoris Cap Vermell, carrer d'Es Port, 43. Capdepera. Dipòsit Legal P.M. 497/80
Imprimeix Apóstol y Civilizador, Petra.

De venda a les apotecaries i principals ferreteries (Per error de la computadora també la trobareu als estanys gabellins i llibreries L'Orient, Cala Rajada, Es Mollet i L'Alborada)

Laboratoris Cap Vermell està regit per un comitè executiu d'alt estaf que, evidentment, no es responsabilitza de res, i que està format per: Joan Nebot al piano. Mari-Germa Melis, enllaços mòvils. Joana Colom, arpa i castanyetes. Maria Llissa, 54 quilos. Biel Pérez, ses conseqüències. Pep Terrassa, guiterra flamenca. Llucià Sirer al saxo. Mª Antònia Nadal, química-pastissera. Jaume Fuster, bateria. Coloma Mayol, l'65 mts. Al clarinet, Manuel López. Cordes vocals, Toni Riuort. Bàrbara Flaquer, tecles. Ani Muñoz, flauta.

grumallons

JOAN PASCUAL, Batle

¿COM PENSAU, DE MOMENT,
DONAR SORTIDA A LES AIGÜES BRUTES DE
VILA ROJA?

- Han d'anar a l'emisari de Son Moll, igual que les de Vila Nova. De moment, però, no se pot deixar connectar fins que no tenguem el comptador de Gesa instal·lat a la caseta de l'estació de bombat.

¿A QUÈ SE DEUEN ELS CANVIS PRODUÏTS
EN LA PERMANENT I EN EL DEPARTAMENT
D'URBANISME?

- Ja des d'un principi, ells mateixos se plantejaren que s'haurien d'anar alternant, ja que estar a la Permanent significa estar fermat a una obligació setmanal. Per això aquest canvi d'en Miquel Sirer p'en Toni Bonet.

En quant al canvi de president de la Comissió d'Urbanisme, que ara ocupa en Xisco Terrassa en lloc d'en Toni Moll, ha estat degut a que aquest últim no ha pogut atendre perfectament la dita comissió per problemes personals i de feina. Se va arribar a un acord amb en Xisco per tal que ell se'n fes càrrec.

XISCO TERRASSA (LLAC)

¿QUINA FEINA ESPERES PODER FER DES
DE LA PRESIDÈNCIA DE LA COMISSIÓ D'URBA-
NISME?

- Lo primer que vull fer és feina. Hi ha coses concretes que ja estam fent com és l'electrificació de Son Bassó i Es Fangar, l'estudi d'ubicació de servicis a Cala Agulla, arreglar

la carretera d'aquesta platja, etc. I una cosa prou difícil i que me durà me durà molta feina perquè l'he de fer jo personalment, i és la numeració i nomenclatura dels carrers de Capdepera i Cala Rajada. Des de "Cap Vermell" vull fer una cridada a la gent que pensi que es pot canviar el nom d'un carrer o que tengui idees per donar nom a altres, o simplement que vulgui fer propostes i suggerències al respecte, ho agrairia moltíssim, i només ho han de dir per escrit o verbalment a l'Ajuntament.

¿QUIN ÉS L'ASPECTE MÉS PROBLEMÀTIC
D'AQUEST DEPARTAMENT?

- Les obres. Aquí si que jo no puc fer res totsol. Ha d'esser tota la Comissió la que hi ha de prendre part, ajudant als funcionaris i a tots els serveis municipals per a què se denunciïn els problemes que hi pugui haver amb les obres mal fetes.

A partir d'avui les denúncies no s'arxivaran dins un expedient, sinó que l'endemà el Batle les trobarà damunt la seva taula per aturar les obres tot d'una, ja que ell és l'únic que ho pot fer.

No es tracta de fer o deixar de fer favors. Res ens agradaria més que poder ajudar a tothom, però la gent ha de mentalitzar-se de que hi ha unes lleis, unes ordenances, que s'han de complir. També voldria dir que existeix un Servei d'Urbanisme per a assessorar al públic, a fi de que abans d'iniciar qualsevol projecte un pugui tenir informació suficient al respecte. Jo me pos a disposició de tothom a fi de facilitar aquesta informació.

RECTIFICACIÓ El mes passat ens referíem a la incorporació d'en Tomeu Melis "Meyme" a la corresponsalia de "Ultima Hora". A petició del propi interessat hem d'aclarir que es va tractar d'unes col.laboracions esporàdiques i sense compromís de continuïtat. Aclarit queda.

PETANCA A la secció d'Esports en parlam extensament. Quedi aquí constància, del fet social, de l'aconteixement que va suposar el "I Torneig de Petanca Cala Rajada 85", on el Club local va demostrar capacitat d'organització i de convocatòria. Això va esser el dia 31 de març. Esperam veure-ho repetit l'any que ve.

HOTELS Amb motiu de la Setmana Santa, bona part dels hotels de la zona han reobert les portes. Diuen que no ha vingut massa gent i que aquesta no serà una gran temporada sinó una temporada simplement regular. Alguns hotels encara ni han obert. A la secció d'entrevistes en parlam estensament.

SEGUEIX a bon ritme l'asfaltat dels carrers de Capdepera, acabant amb els clots, que no amb la pols. I lo dels clots... no sabem que dir-vos. En el Carrer de Ciutat ja n'hi ha qualcun d'espantós. Diuen que és perquè va ploure després d'asfaltar. Nosaltres pensam que és degut a que aquest tipus d'asfalt no està fet per a un tràfic tan intens com l'actual.

CURSOS L'Institut Social de la Marina, a la seu de la "Casa del Mar", ha clausurat recentment un curs de "corte" per a dones i filles de pescadors. Actualment se n'està impartint un de Patrons de Litoral de 2ª i un de Salvament i Socorrisme. Se n'està preparant un altre de Radiotelefonista Naval Restringit. El sebre no ocupa lloc.

VISIBLES Ho són les obres de restauració que s'han duit a terme a la Torre de Sa Boira, del Castell. Això ja dóna goig de veure's. Segons ens va manifestar un membre del Patronat, pareix imminent la recepció de l'aportació del Govern Autònom, la qual cosa permetrà continuar les obres a bon ritme.

SETMANA SANTA Les dues parròquies locals la celebraren dins un clima de recolliment i reflexió, seguint en la línia de restar importància a les manifestacions exteriors i folkloritzants (processons).

ANY EUROPEU ...de la Música. A Capdepera no podem dir que n'anem endarrer. El 31 de Març va esser l'"Stabat Mater", amb els Solistes de Mallorca i Paula Rosselló i Eulàlia Salbanyà (acceptable acollida de públic). El dia 13 d'aquest mes, Coral "S'Alzinar" i Banda de Música. El dia 20, els Blavets de Lluç. El dia 21, concert pels alumnes de Mre Antònia Gomis. Això ens dóna peu a considerar que, sens dubte, un dels aspectes positius que l'administració autonòmica ens està aportant, és el de la descentralització cultural, i de manera particular la musical. Gràcies.

RELLOTGE El de l'església de Capdepera pareix decidit a ser font permanent de problemes. Ara que funcionava, per poc cau. Afortunadament ja està arreglat, gràcies a la intervenció de la brigada municipal. Pareix que l'Ajuntament s'ha fet càrrec del seu manteniment.

ALEGRIA de viure. Com sempre. És la Tercera Edat. Primera edat en activitat. Tots plegats anaren a veure na Sara Montiel i na Celia Gàmex. I el dia 21, una vegada més, a Lluç. Aquest pic amb el patrocini de "La Caixa".

OBRES Pareix que hom es posàs d'acord per a moure feina quan comencen a venir els primers turistes. Així ha succeït amb el carrer de l'Agulla, amb la platja de Son Moll, amb Sa Font de Sa Cala, i amb multitud d'establiments comercials, que pareix que totes les presses les vénen a darrera hora. Per cert, parlant de Sa Font de Sa Cala, tal i com anunciàrem en el seu moment, la cosa pot quedar de lo més feroç. Si al manco serveix per qualche cosa...

CANVI Bona part de les activitats que durant l'hivern s'havien vengut desenvolupant a la Residència de Cala Rajada, han passat ara al Club S'Auba. Concretament, les classes de solfeig, de català, de ballet i de ball de bot.

L'ANGEL Enguany ha estat cert allò de que "sempre plou quan no hi ha escola". Després d'una collada de bon temps, el dematí del dia de l'Angel va anar de brusca espenyant aquesta festa que els darrers anys havia conegut un rellanç

çament espectacular. Llàstima d'arrossos, panades i rubiols! El capvespre va tornar a sortir el sol. Un altre any serà.

JA CAU l'Ajuntament. No, no es tracta d'un cop de la oposició, ni tan sols una moció de censura. És, simplement, la volada de la façana. La cosa devia esser molt greu si ens atenem a la bastimentada que s'ha posat per a la reparació. Ara tots entrem a la Casa de la Vila "bajo palio", com aquell senyor de la cançó de La Trinca

LA SALA

EXTRACIOS DE ACUERDOS DEL AYUNTAMIENTO PLENO

SESION ORDINARIA DEL DIA 7-3-85

Se aprueba inicialmente y se expone al público el expediente para la concesión de un transporte urbano, tipo mini tren.

Así mismo se acuerda aprobar una subida del 10% en las cuotas a pagar por los usuarios de la Guardería Infantil de Capdepera.

Por dimisión de sus cargos como Presidente de la Comisión de Urbanismo y de Teniente de Alcalde de D. Antonio Moll Sureda y D. Antonio Bonet Ribas, respectivamente, son sustituidos por D. Francisco Terrassa Femenías y D. Miguel Sirer Garau.

Para promoción turística se acuerda editar un folleto informativo.

Aprobado el proyecto de asfaltado de varias calles de Capdepera, se aprueba el expediente de contribuciones especiales para financiar las obras.

D. Bartolomé Massanet Sureda cede al Ayuntamiento una parcela de 200 m²., sita en el acceso

a la futura estación de seguimiento aéreo. El Pleno acepta la donación al tiempo que expresa su agradecimiento al Sr. Massanet Sureda.

SESION ORDINARIA DEL DIA 3-4-85

En urbanismo se acuerda encargar el proyecto para el arreglo de la Avda. de Cala Agulla y se aprueba el estudio de detalle presentado por RENBAR, S.A.

Como cada año, se aprueba el pliego de condiciones para la contratación de las instalaciones temporales en las playas.

Dª Maria Angela Moll Flaquer hace donación de una parcela de unos 110 m² junto a la carretera de Son Servera. El Pleno Municipal acepta esta donación al tiempo que agradece a Dª Maria Angela Moll Flaquer esta entrega. Dichos terrenos seran destinados a zona verde ajardinada.

En materia de personal se acuerda contratar por seis meses un auxiliar administrativo, para las oficinas municipales.

Finalmente, se aprueba el convenio entre la Consellería de Comercio e Industria y los Ayuntamientos de Manacor, Sant Llorenç, Artà, Son Servera y Capdepera, para el vertedero de residuos sólidos controlado.

dècimes afuades

Des Pastor de Son Perdiu

Ara que es temps s'ha estirat
i es turistes són aquí
jo en canvi m'he de podrir
a darrera es meu ramat.
Ja començ a estar cansat
de trescar per sa muntanya,
així que no és cosa estranya
si a vegades xerr totsol.
Això meu no té consol.
Jo vull baixar a donar canya.

Després, quan ho pens millor,
veig que això no és tan dolent.
Estar enfora de sa gent
no és una cosa pitjor
que sa contaminació
de sa gent "civilitzada".
Ja ho vaig dir una altra vegada
i ara ho torn a repetir,
jo no tenc per què sofrir
aquesta mala lletada.

per què ?

- PER QUÈ segueixen sense dir-nos a
on és el Pou des Camí?
- PER QUÈ cada any, la temporada tu
rística ens troba amb els
calçons baixos?
- PER QUÈ a vegades se llaura per a
destruir i no per sembrar?
- PER QUÈ les vies públiques són ca
da vegada més privades?

Un sol
fi:
Mallorca.

CONSELL
INSULAR
DE MALLORCA

DURANT EL MES DE MARÇ

Han nascut:

Joan Antoni Muntaner Ribot
de Toni i Catalina.
Mercedes Sosa Mancera
de Francisco i Mercedes.
Miquel Genovart Brotat
de Joan i Maria.
Eduardo Richard Sase
d'Eduardo i Angélica.
José Sánchez Godoy
d'Antonio i Ana.

S'han casat:

Manuel Domínguez Pérez
amb Angela Vázquez López.

Han mort:

Joan Domínguez Verger
Catalina Sunyer Sansó

L'AMO. EN JOAN "COLL", Joan Sancho Alzamora (1879-1956)

CAPITOL XXV

El moment històric del segle passat principalment la segona mitat, en aquest poble va ser de gran moviment i transformació; d'un poble pacífic, com era abans, es tornà revolucionari. Tot canvià, com hem vist ja; però una de les principals causes encara no l'he explicada. Quan aplicaren el vapor com a força, els vaixells moguts per tal procediment netejaren la mar de pirates i els ferrocarrils la terra de abandejats i lladres. I la navegació es feu més tranquil·la, lo mateix que els viatges per terra; i noltros nos n'aprofitàrem d'això.

Dat a n'aquest motiu les riqueses naturals de la nostra mar s'explotaren amb més o manco escala. El coral valia molts de diners, les llagostes són cobdiciades per la seva bona sabor i la llarga vida que suporten fora de l'aigua. I el niu de contrabandistes s'hi posà; el poble quedà invadit de persones externes que només hi vivien a temporades. Aquesta gent dugué costums bones i dolentes en tan gran escala que dins pocs anys el poble d'abans no haguera conegut el que vengué després.

Els naturals no eren bons mariners perquè no es dedicaven a les feines de la mar, tantes atupades se n'havien duites dels moros i pirates. Però, una vegada mort aquest perill, vengueren barques externes, principalment de Valldemossa, a cercar coral, que valia bons diners aleshores. En venir l'estiu en venien moltes; les que duïen poca gent n'embarcaven del país si en trobaven; els gabellins arribaren a ser bons mariners, i d'aquí els mariners que ara hi ha. Aquest coral l'embarcaven cap a França o Itàlia, però més tard vengué una baixa tan grossa que se fé impossible tal feina, fins que ni donat el volgueren.

Morta aquesta indústria vengué la llagosta, que ha valgut moltíssims de diners, però que labús ha arribat a acabar amb ella. Aquesta pesca se feia tot l'any, amb veda i sense veda; les xerxes i nanses se calaven en tan gran nombre que les primeres les encreuaven les unes amb les altres de modo que no hi havia quilòmetre que no n'hi hagues algun torn. De les segones en feien tan abús que del peix que necessitaven per escar-les n'hagueren pogut menjar mitja Mallorca; fins que la feina se fé tan ruïnosa a causa de l'escassetesa que ara sols no ho paga, encara que aprofitin les que agafen i valguin diners.

HEM FET AQUEST NÚMERO :

Joan Nebot
Mari-Germa Melis
Joana Colom
Maria Vives
Biel Pérez
Pep Terrassa
Llucià Sirer
Mª Antònia Nadal
Jaume Fuster
Coloma Mayol
Manuel López

Toni Riutort
Bàrbara Flaquer
Ani Muñoz

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Bolletí de l'Obra Cultural Balear
Capdepera - Cala Rajada
ABRIL - 1985
Carrer d'Es Port, 43 - CAPDEPERA
Dipòsit Legal: P.M. 497/80
Imprimeix: Apóstol y Civilizador, Petra.

N'ARRISSADA

Avui, Estel, que no puc lligar el que volia contar-te, vaig a engrescar-me amb un conte de fades. Això era i no era...

Una fada de les nostres contrades: N'Arrissada.

Marinera.

I enamorada.

Tenia el seu palau als fondals de la cala, entre N'Aladern i la Pedrera. Era un palau de grans columnes estriades, d'alçaria impressionant, amb capitells de nacre que sostenien grans cúpules folrades de conquilles iridescents.

Amfores i cargoles omplien tots els indrets. Algues i plantes de llargues fulles encatifaven tots els voltants, onejant-se amb l'empenta dels corrents.

Era clara l'aigua, i transparent com un cristall brunyit.

Dins una cambra ampla, tota voltada de columnes de marbre blanc, tenia N'Arrissada el seu molí de sorra. Cadasuna de les moles era de cristall. L'alta era rodona, tornassolada de reflexos emblavissats i la sotana, més grossa, iridiava multitud de colors.

El corrent de les ones movia les moles. A tota hora i sense minva molia petxines, copinyes i fragments de roca allisats i arrodonits per l'acció de les aigües.

La molada era una arena finíssima i blanca, de petits fragments, que la fada guardava en grans graners al fons de la mar.

Amb gelosia els guardava, com al tresor més estimat.

N'Arrissada n'era cobdiciosa d'aquest tresor. Gairebé avariciosament l'acumulava.

A vegades, amb el cos boig d'anyorança s'hi rebojava sobre la sorra, amb sensualitat.

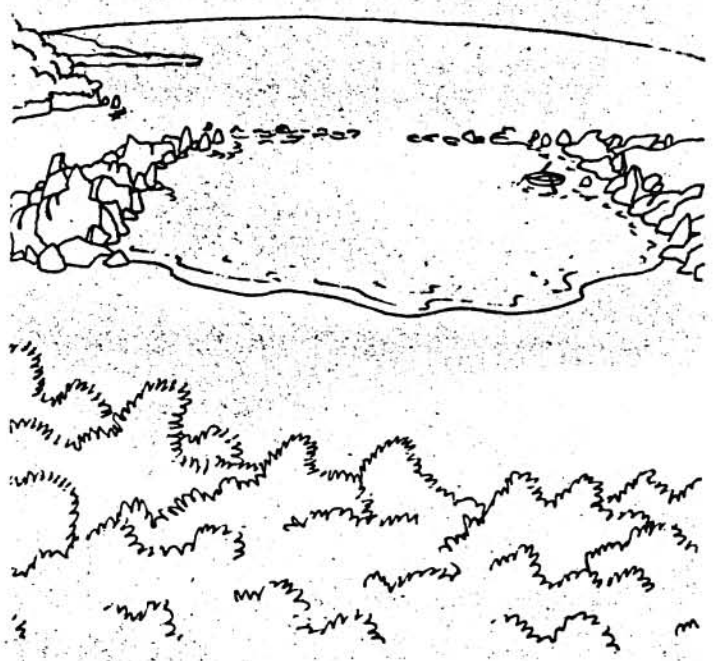
Perquè N'Arrissada estava enamorada

El seu amor era en Gregal.

Aquell vent fresc i potent que, al despertar, bufava amb força, produïent grans maltempsades.

I llavors, quan sota la seva força la mar s'encabritava, inflada, alzinant-se les ones, i tota la cala retrunyia sota els cops de l'aigua enfurismada, ella, N'Arrissada obria les portalades dels graners perquè la força de l'onam s'emportàs la sorra cap a la platja.

Era l'ofrena del seu amor a l'estimat.

I ell, En Gregal, satisfet i agraït per la generositat de l'amor de la fada, s'hi rebojava sobre la sorra, amb violència amorosa es cargolava, omplint-se els giravolts amb la molta de l'estimada.

L'enlairava amanyagador, la posseïa i la llançava platja amunt, sobre la terra calenta.

S'amansia.

I ella romania satisfeta.

I altra vegada dins el palau de N'Arrissada començava la trifulga de la molta.

I així havien passat anys i més anys.

I segles.

Però vet aquí un dia, a l'home li entrà la follia del formigó. La marina s'omplí d'edificis gegantins, edificis d'estètica dubtosa, de legalitat més dubtosa, de necessitat encara més dubtosa.

I la cala no fou una excepció.

L'especulació havia posat barreres monstruoses als camins del vent. Els colls naturals per la passada havien estat obstruïts. El Gregal s'inflà el pit i bufà amb totes les forces de que fou capaç, però la murada de ferro i ciment va repel·lir l'empenta. El vent, enfurismat per la resistència de l'obstacle, repetí l'empenta. Novament fou vençut.

I va cercar altres camins. Ja no podia rebotar-se sobre la platja. Tenia que enlairar-se abans per a remuntar el mur. Jugar amb l'arena, emportar-se-la dins els seus cargols va fer-se impossible.

Ja no podia posseir l'estimada.

I ella, N'Arrissada, quedà trista i malalta de melangia. Esperant sense esperança els amanyacs de l'estimat. Ja no sentiria més els refrecs dels seu amor, ni la abraçada violenta que l'omplia de delit, ni les avaciadures que estremien de goig. Tot havia acabat. Terriblement acabat.

Però, reeixint de la pròpia desesperació, es revestí de coratge i, al

centre mateix de la gran cúpula de nacre, llança la maledicció:

- Per vosaltres, homes que cobdiçau el sotmetiment de la Natura a la conveniència dels vostres interessos, vos jur i vos perjur que el meu molí de sorra serà destruït. I a cada maltempsada vos serà esquinçada la que posseiu.

I fou així.

I els homes, pensa que pensaràs, posaren fil a l'agulla per esclavitzar i sotmetre un poc més l'ordre natural dels elements.

Teixiren plànols i més plànols, estudiaren les correnties marines, desentranyaren els misteris dels fondals, analitzaren la força del flux i el reflux, s'entossudiren en la recerca de la fórmula màgica capable de satisfer els seus desitjos.

I al fina, com la cabra que tira sempre a la muntanya, feren l'únic que saben fer: un altre mur.

I aquesta vegada dins el mar.

I N'Arrissada, dins el fondal, entre les columnes estriades amb capitells de nacre, riu i riu i riu...

Allà on fracassà l'empenta del Gregal ella hi posarà la força de l'enginy.

JOAN RAI
Abril 85

L L O C S   D E   V E N D A :

- Els dos estançs de Capdepera.
- Llibreria L'Orient.
- Llibreria Cala Rajada.
- Llibreria L'Alborada.

- *Com se presenta la temporada turística que ara comença?*

- De moment, no massa afalagadora.

- *Sou conscient, els hotelers locals, de la necessitat d'un esforç promocional important si se volen mantenir les quotes de mercat?*

- La majoria, sí. Però encara en queden alguns que creuen que a l'esforç l'han de fer els altres.

- *Com la feis a aquesta promoció? En què consisteix?*

- Cada any, un grup d'hotelers visitam Alemanya diverses vegades. Allà tenim contactes i reunions amb agents-venedors de vacances. I no sols a les grans ciutats sinó també a pobles petits. Convidam a aquests venedors a passar uns dies a Cala Rajada per tal que coneguin la zona i el producte que venen. He de dir que molts d'ells corresponen a la nostra invitació i ens visiten. Això fa que coneguin, no sols l'hotel concret on estan sinó, també, tot l'entorn, la infraestructura, els servicis públics, etc.

- *Tots els hotels són membres de la vostra Associació? Quins avantatges suposa estar associat?*

- No estan afiliats tots els hotels, però sí un 80-85%. Els avantatges són molts, des d'abaratir els costos de promoció, fins a poder comptar amb assessoria fiscal i laboral. Així mateix, Cofeba ens proveeix de molts dels articles que necessitam a preus més assequibles i amb una qualitat més controlada. L'Associació, en definitiva, és la millor garantia per a defensar els interessos col·lectius, com a preus, servicis, etc.

- *Ja que has parlat d'assessoria laboral, l'hosteleria pareix que ha assolit una gran estabilitat en aquest sentit, superant la conflictivitat de fa uns anys.*

- La indústria turística, per les seves característiques, és molt sensible a la conflictivitat laboral. Les zones que no ho han pogut superar, han tocat conseqüències molt greus. Aquí, afortunadament, hem aconseguit cotas molt importants d'estabilitat. Però que ningú pensi que això és fàcil. Les negociacions dels convenis són sempre dures, però finalment, sempre solem arribar a acords que no satisfan a cap de les dues parts

i on tots hem de renunciar a alguna de les nostres reivindicacions, empresaris i treballadors. Crec que les dues parts són molt cons-

No seriem sincers si no diguéssim que una de les coses que més ens preocupen del turisme són les conseqüències negatives de la seva expansió incontrolada. Però tampoc seriem justos si no reconeguéssim que aquesta és la primera indústria local i que com a tal mereix els nostres respectes. Tal vegada no ho havíem fet mai i era arribada hora, potser, de parlar en profunditat d'aquells aspectes més importants del fenomen turístic. Per això duim avui, a aquesta secció, a JOAN DOMENGE, president de l'Associació d'Hosteleria de Capdepera, coneixedor profund del turisme. Com podeu suposar, per manca d'espai s'han quedat dins el tinter moltes qüestions fonamentals i, com quasi sempre, ens hem hagut de limitar a aspectes locals i urgents.

cients de la necessitat d'arribar a aquests acords si volem evitar deteriorar el producte.

- *Creus que l'entrada en la C.E.E. ens pot afectar, turísticament? Com pot repercutir l'I.V.A. sobre els preus?*

- No crec que l'adhesió a la C.E.E. ens afecti decisivament, sobretot a curt termini. En quant a l'I.V.A., encara no tenc dades suficients per a poder preveure les conseqüències de la seva implantació, ara bé, indubtablement tindrà una repercusió desfavorable damunt els preus.

- *El producte que estau venguent no és sols l'hotel, sinó també el clima i el paisatge. Pel que fa a aquest últim aspecte -el paisatge- ino creus que la qualitat del producte s'està deteriorant?*

- No, mirau, l'hotelier ven uns servicis que ofereix a dins l'hotel. Naturalment, l'hotel gaudeix d'un clima i un paisatge determinats, els quals poden afavorir la venda. Crec que tots som conscients de que una certa deterioració del paisatge és un preu que s'ha de pagar al progrés. És necessari aquest progrés? Possiblement sí, i, per tant, hem d'acceptar aquest fet.

- *Però, ii els recursos naturals? Pensau que no són infinits i que l'aigua, per exemple, ja és un bé escàs? Davant això, se pot permetre continuar amb un creixement indiscriminat?*

- Efectivament, els recursos no són infinits i alguns d'ells ja són escassos, com apuntàveu. Tot creixement especulatiu i indiscriminat no s'hauria de permetre. Jo parlaria d'un creixement controlat, capaç de seguir mantenguent o millorant el nivell de vida del nostre poble.

- *I aquest possible control del creixement, icom pot conciliar-se amb la llibertat de mercat que reconeix la Constitució? En tot cas, ino segueix notant-se una manca total de planificació?*

- Dins un clima de llibertat de mercat, és molt difícil un control total sobre un sector determinat. En tot cas, els hotelers podem fer suggerències però, en darrer terme, són les autoritats les que tenen la responsabilitat de dur a terme una planificació que, efectivament, segueix sense existir. A més a més, si jo dic que s'ha d'aturar el creixement, els possibles inversors me diran que ho faig perquè jo ja tenc el problema solucionat. A part de que jo crec en la competència.

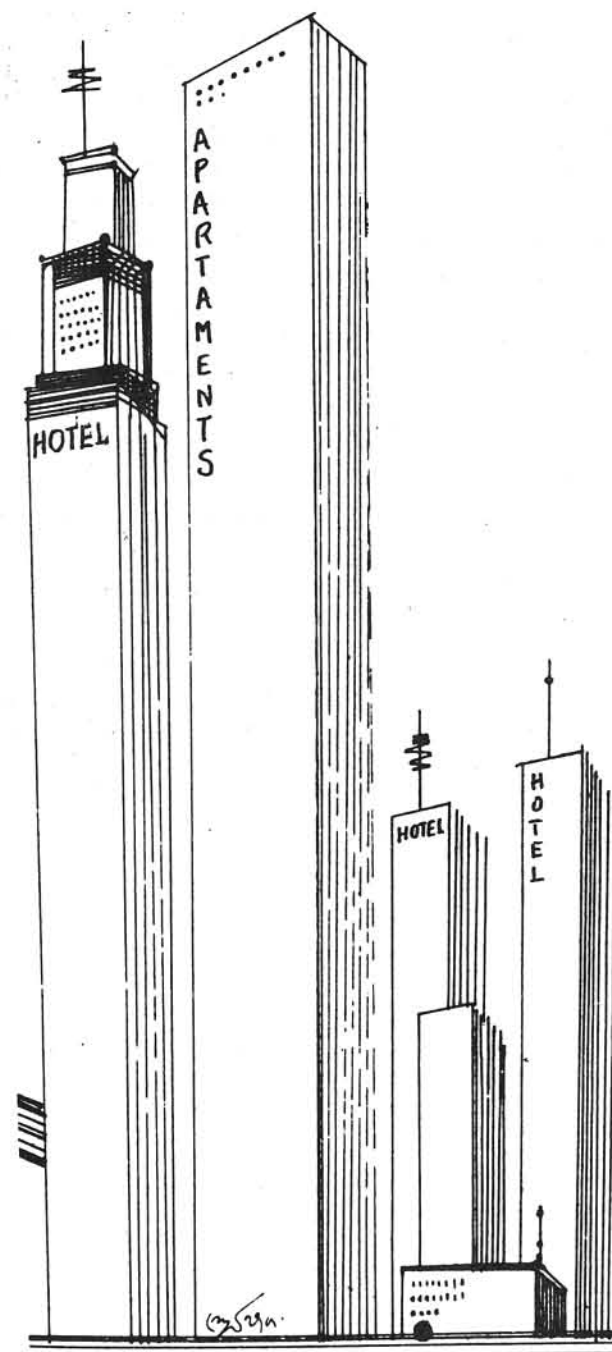
- *Éts optimista, de cara al futur? Què esperes d'aquest futur, a nivell turístic?*

- Sí, som optimista. Tenc molta d'esperança en la gent jove que ens substituirà. Les noves promocions, a part d'una millor preparació, podran fer feina damunt la nostra experiència. Nosaltres començarem de zero, sense sebre ni quin terreny trepitjàvem. Aquesta experiència acumulada és la que farà que, en el futur, no cometre moltes de les fallides que hem comès en el passat.

- *Per acabar, iquè s'hauria de fer, que no se faci, per a mantenir en un lloc de privilegi a la indústria turística?*

- Aixecar-nos cada dia amb la intenció de millorar la nostra forma de ser. Nosaltres no fabricam màquines, nosaltres tractam amb persones, i això implica una manera d'actuar molt concreta. Tots els qui, d'una manera directa o indirecta, vivim del turisme, hem de prendre consciència que és necessari cuidar-lo i oferir-los el millor de nosaltres mateixos, sebre que és més important no embrutar que haver de fer net, oferir, en una paraula, una imatge agradable i acollidora.

Ja ho hem dit al principi, moltes qüestions han quedat en el tinter. L'espai no dona per més. Gràcies a Joan Domenge per haver dedicat uns minuts del seu temps a "Cap Vermell".

EL MATRIMONI CIVIL

Abans de donar-vos a conèixer unes opinions i unes dades, vos vull assabentar dels meus escassos coneixements del tema i d'una manca total d'experiència. De manera esquemàtica i senzilla vull oferir l'evolució històrica del matrimoni civil a Capdepera.

Des de molt antic, el matrimoni és considerat pels poders polítics dels estats com una institució d'interés públic i, per tant, ha estat sotmès a una legislació proteccionista. A Espanya, aquest interès polític estava doctrinàriament recolzat per l'Església Catòlica, que encara considera al matrimoni com un sacrament indisoluble.

A partir de l'any 1812 comença a Espanya un lent procés de revisió de la societat; la crítica lliberal qüestiona la ferma identificació Església-Estat. La possibilitat d'un matrimoni civil no tindrà cabuda dins la legislació més que a partir de la Constitució de 1876.

Aquesta Constitució no ere gaire lliberal. La doctrina catòlica revisada en el Concili Vaticà I (any 1870) encara ho era menys. En aquella situació, la possibilitat d'unir-se en matrimoni civil era més bé una aventura plena de dificultats; les cacicades, tant dels poders polítics com eclesiàstics, eren freqüents.

L'església nostra de finals del segle XIX era molt combativa i no permetia cap heterodòxia. Per això, la celebració d'un matrimoni únicament per lo civil implicava que s'havia deixat d'esser catòlic.

El primer matrimoni civil tengué lloc entre membres de la comunitat evangèlica; era el mes de març de 1881 i s'unien en matrimoni D. Bartomeu Alou i Da Isabel Oleo. Sis anys després hi va haver dos matrimonis civils més.

Si els nuvis eren de diferent religió (catòlica, evangèlica) no hi havia més remei que un dels dos renunciàs a la seva fe, o al menys deixar d'assistir als actes religiosos.

El primer matrimoni purament civil, és a dir, al marge de qüestions religioses, se va realitzar l'any 1912. La fórmula pronunciada pel senyor jutge pareix treta de la doctrina catòlica: "Quedáis unidos en matrimonio perpetuo e indisoluble". Un diari de Ciutat va donar la notícia d'aquesta unió matrimonial; el comentari periodístic no era més que un insultant i vergonyós atac personal.

La Constitució de l'any 1931, de caire plenament lliberal, considerava el matrimoni com un simple contracte i, per tant, se podia anul·lar sempre que fos la voluntat d'una de les parts. En sis anys de República hi va haver a Capdepera tres divorcis.

Durant la República augmentà el nombre de matrimonis civils. Just a l'any 1932 n'hi va haver, al menys, tres.

Avui, altra vegada normalitzada la societat, superades les pressions de caire religiós i el concepte quasi tribal de família, torna a esser plenament acceptat el matrimoni civil. Vet aquí unes dades:

<u>ANY</u>	<u>MATRIMONIS CANÒNICS</u>	<u>MATRIMONIS CIVILS</u>	<u>TOTAL</u>
1977	32	0	32
1978	23	2	25
1979	26	3	29
1980	18	3	21
1981	16	4	20
1982	19	7	26
1983	25	11	36
1984	16	15	31

Sense conèixer a fons les condicions de l'adhesió d'Espanya a la C.E.E., s'estan ja analitzant les conseqüències que tal fet produirà en els diversos sectors de l'economia nacional. S'ha dit i repetit que, bàsicament el tractat suposa un repte difícilment superable per a la indústria (en general) i una finestra oberta a l'esperança per a l'agricultura (exceptuant la ramaderia). La pesca, per la seva part, font permanent de conflictes entre espanyols i comunitaris, pot aspirar a mantenir-se a curt termini, per a reconvertir-se gradualment, segons les pretensions de la C.E.E. de cara a una flota del futur més racional.

En el nostre cas concret de les Balears -de Cala Rajada, filant més prim- l'entrada en el Mercat Comú, ¿ Com pot afectar-nos en matèria de pesca ? ¿ Quins són els aspectes fonamentals de la legislació comunitària i a què ens obliguen ? Tractem de veure-ho.

L'"Europa Blava", com s'anomena al sector pesquer comunitari, ha vingut abordant -sobretot els darrers anys- l'elaboració d'unes normes que pretenen, des de tres fronts distints, regular tots els aspectes que li són inherents. Aquest és el quadro bàsic de la legislació de la C.E.E.:

I.-NORMATIVA COMUNITÀRIA EN MATÈRIA DE POLÍTICA D'ESTRUCTURES.

I. 1.- Mesures de reestructuració, modernització i desenvolupament en el sector de la pesca.

II.-NORMATIVA COMUNITÀRIA EN MATÈRIA DE CONSERVACIÓ DELS RECURSOS PESQUERS.

II. 1.- Mesures de conservació de recursos.

II. 2.- Regles d'utilització i repartiment dels recursos.

II. 3.- Disposicions particulars per a la pesca costera. Els drets d'accés dels pescadors a les aigües veïnes.

II. 4.- Mesures de control.

III.-NORMATIVA COMUNITÀRIA EN MATÈRIA D'ORDENACIÓ DE MERCATS EN EL SECTOR DE PRODUCTES DE LA PESCA.

III. 1.- Normes de comercialització.

III. 2.- Les Organitzacions de Productors en la C.E.E.

III. 3.- Règim de preus.

III. 4.- Règim d'intercanvis amb terces països.

És evident que, malgrat no poder oblidar cap dels punts de la normativa comunitària, uns ens afecten més que els altres. Com que, per altra part, estudiar-los a tots en profunditat resultaria excessivament prolix, el que faré serà veure-ho tot lleugerament i fixar-me d'una manera especial en allò que consider més important per al nostre futur. S'ha de tenir en compte també, que existeix un període transitori per a l'adaptació de les nostres estructures a les comunitàries, en evitació de traumes econòmics insuportables.

I.- POLÍTICA D'ESTRUCTURES

El pla vigent de la Comunitat en matèria de modernització de la flota i llur viabilitat econòmica, estableix una duració prevista de tres anys a comptar des del 11 de Gener de 1.983, que, en conseqüència, acabarà l'1 de Gener de 1.986, data prevista per a l'adhesió espanyola. Aleshores, aquestes mesures no ens afecten bàsicament. Mentrestant, el nostre sector pesquer ha d'acollir-se al R.D.2161/1.984 de 31 d'Octubre, sobre construcció, modernització i reconversió de la flota pesquera (que planteja els mateixos objectius que la C.E.E. però a través d'una via d'actuació bastant diferent).

(passa a la pàgina següent)

(ve de la pàgina anterior)

II.- CONSERVACIÓ DE RECURSOS

Després de l'extensió a 200 milles de les zones econòmiques exclusives, la Comunitat disposa d'uns importantíssims recursos pesquers que pretén explotar de forma equilibrada. Això es vol dur a terme, segons les mesures que ja hem vist en el quadro anterior. Pormenoritzant, aquestes mesures comprene:

- Establiment de zones prohibides o limitades.
- Fixació de normes en matèria d'arts de pesca.
- Limitacions de l'esforç.
- Creació d'un cos d'inspecció.
- Llibre de bord europeu (no ens afecta, tota vegada que estan excluïts els vaixells que realitzen sortides inferiors a 24 hores).
- Talles i pesos mínims.
- Control del peix una vegada desembarcat.

III.- ORDENACIÓ DE MERCATS

El concepte de normes de comercialització, inclou dos aspectes:

1.- Una classificació de determinats productes pesquers en lo relatiu a la seva talla i frescor. Aquesta classificació queda recollida en reglaments específics i és de caràcter obligatori en tots els països de la C.E.E.

2.- Una sèrie de normes per a la venda del peix que pot establir de forma independent cada associació de productors. Aquestes normes inclouen tant la classificació per frescor i talla de les espècies no regulades en la normativa C.E.E., com qualsevol altre aspecte relacionat amb la primera venda (forma de presentació del peix, horaris de venda, formes de pagament, etc.).

Pel que fa a les espècies reglamentades per la C.E.E., cap d'elles ens afecta, exceptuant el lluç. No entraré en els aspectes, interessantíssims per altra part, per a determinar la categoria segons el grau de frescor, però que tenc a disposició de qui ho vulgui conèixer. Tampoc me referiré a les talles, però per posar un exemple diré que el lluç té quatre categories, la mínima de les quals compren les peces que van de 150 a 200 grs.

Els distints membres de la C.E.E. tene, per ara, distints graus d'adaptació a la normativa vigent. Alguns apliquen únicament i exclusivament la reglamentació comunitària (Gran Bretanya). Altres ja tenien, anteriorment a l'entrada en la C.E.E., normalitzada la qualitat de totes les espècies, continuant amb aquesta normalització per a les espècies no comunitàries (Bèlgica, Holanda). Per últim, hi ha països que han desenvolupat paral·lelament a la normativa comunitària una normalització complementària per a la regulació del mercat d'espècies nacionals (França). Les actuacions que s'adapten millor a la situació de producció i mercat existent a Espanya són les franceses, ja que aquest país ha normalitzat i establert preus de retirada per a 22 espècies de peixos, 5 de crustacis i 6 de mol·luscs. La normativa francesa és molt més extensa que l'aplicada per la comunitat, reflexant d'aquesta manera la major varietat d'espècies i qualitats derivades d'una tradició important de consum de peix. Aquest és també el nostre cas.

Com he dit, el paper fonamental per a la regulació del mercat en totes aquelles espècies no contemplades per la normativa comunitària, l'exerceixen les organitzacions de productors. I no tan sols en qüestions de mercat, sinó inclús en tot allò que tendeixi a l'exercici racional de la pesca, mitjançant l'aplicació de plans de captura que permetin adaptar l'oferta a la demanda.

Les organitzacions de productors (O.P.) tenen distintes classificacions, però la principal és la que es refereix al tipus de pesca. En el nostre cas concret ens hauríem d'incloure en un grup de pesca costera local (duració mitja de sortida de inferior a dos dies). Una condició per a la creació d'una O.P. és que aquesta tenguí suficient activitat econòmica que, per al grup nostre, exigeix un volum mínim de la producció anual en pes desembarcat de 1.000 Tm. Donades les característiques

de la pesca de les Illes, difícilment pot una sola Confraria establir una O.P. i el seu àmbit haurà de conemplar a tot l'Arxipèlag, Menorca i Eivissa difícilment poden complir, per separat, les exigències anomenades.

Descriure detalladament tots els camps d'actuació de les O.P., ens duria massa enfora i allargaria excessivament aquest treball. Quedi, però, constància de la necessitat que les nostres estructures extractives i comercials tenen d'adaptar-se a uns nous sistemes de treball, a noves limitacions, a diferents reptes de modernització, a altres formes mercantils. Això es la C.E.E. Acceptar les exigències que la nostra adhesió planteja, és una passa indispensable que tots haurem de donar.

JAUME FUSTER

( ) Segons l'estudi realitzat per EPTASA, per encàrrec del FROM (Fons de regulació i organització del mercat de productes de la pesca i cultius marins).

Des del Castell amb amor

He repassat la col·lecció de "Cap Vermell" i he vist que, ja fa uns mesos, aquesta revista única i excepcional (entre altres coses) avisava, prevenia, alertava, de que se pensava fer un dic a "Sa Font de Sa Cala" per tal d'evitar que l'arena de la platja se n'anàs. I aquesta revista sagaç preveia que aquestes obres en res contribuirien a embellir l'entorn. Ara, quan les obres ja estan prou avançades, veus d'alarma s'aixequen i posen el crit en el cel com si el que s'està fent hagués estat creat per generació espontània. Sols "Cap Vermell", la millor revista mensual de Capdepera i Cala Rajada, va advertir del que passaria i va anunciar l'exposició pública del projecte per si qualcú hi tenia res que dir. I he vist també que "Cap Vermell", amb la prudència que la caracteritza, se reservava l'opinió en funció dels resultats. I jo, que som nou en tot això d'escriure en els papers, també me vull reservar l'opinió fins i tant se demostra o no la utilitat del que s'està fent. Però, no volguent que digueu que no me vull comprometre, m'atravessc a vaticinar que els nostres ulls hauran de veure un dia no molt llunyà, barques i barquetes amarrades a lo que no vol esser un moll. I si això succeeix, no me voldran sentir. I si no succeeix, millor, seré el més feliç del món. I si l'arena segueix

anant-se'n malgrat el dic, no me cansaré d'insistir en que es desfaci el que s'ha fet, que tant hi ha d'aquí a allà com d'allà a aquí. A pesar dels trenta milions de pessetes que diuen que costa l'endemesa. Punts suspensius.

Que en Toni Bonet deixi el seu lloc de la Permanent a en Miquel Sirer, s'entén. Per una part, en Bonet té prou feines amb Cultura, i al cap i la fi en Sirer és del seu partit. Però: que en Toni Moll "Miquelet" deixi Urbanisme en favor d'en Xisco Terrassa, que és dels contraris, és una operació que escapa a la meua capacitat de percepció. M'he fet unes quatre-centes

preguntes al respecte i cap d'elles m'ha donat una resposta convincent. La que més me satisfà, en tot cas, és la de voler llevar-se un mort de damunt. Urbanisme és un departament prou conflictiu, si no el que més, i millor que l'ocupi un de l'oposició, que això desgasta molt. Punt i coma.

Fa una temporada que no sé res d'en Marce. No sé si ha estat malalt o què, però no el veig ni blanc ni negre. Pareix que fa campanya d'anonimat voluntari. I això no és això. En Marce és un personatge públic i sense llur presència tot esdevé una mica més avorrit.

(passa a la pàgina següent)

(ve de la pàgina anterior)

No tots accepten la crítica amb el seu estoïcisme i als qui escrivim quasi no ens queden arguments quan ell desapareix de l'escena. Dos punts.

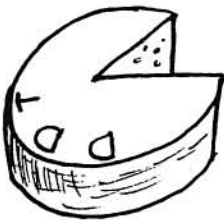
Rumors insistents, per bé que no confirmats, apunten a que el Patronat ha decidit (a darrera hora), tornar envestir les Festes d'Aniversari (el segon). Oh déus de l'Olimp! Lloats siau! No són morts! No són morts! Nosaltres els humans, simples microorganismes d'aquest àtom còsmic que és la mare Terra, som febles i queim en la temptació i el dubte. Sí, el dubte injustificat, el dubte producte de la nostra feblesa. Qui n'està lliure? Confés el meu pecat, jo creia que el Patronat havia mort. I plorava la pèrdua irreparable. Però vosaltres, déus, heu escoltat la meua pregària, heu volgut donar-me l'alegria immensa de veure ressorgir de les cendres -Au Fénix del Castell- als qui ja donàvem per perduts. Amb més empenya i decisió que mai, amb renovat coratge, amb noves il·lusions. Hi haurà festa, tota la festa que ens

negaren per l'Esperança. Tornarà a ésser un programa com sols ells son capaços de preparar, un programa digne, farcit d'actes de primera magnitud. I tot això mentre el Castell segueix recuperant-se de les nafres del temps, de les ferides dels segles, que ja dona goig de veure's. I tot això quan altres notícies ens arriben assabentant-me de que el segell de l'entitat ja ha estat "normalitzat". Això és massa. Tanta alegria m'abruma. Punt i seguit.

Moltes gràcies estimats lectors per l'allau de cartes, postals i telegrams enviats a la redacció de "Cap Vermell", enconratjant-me a seguir endavant i felicitant-me per aquesta secció. No m'ho meresc. No faig més que complir amb el meu deure. De veres, moltes gràcies, sou molt amables. Promet contestar-vos personalment a tots els qui heu escrit. Estic abrumat. No sé que dir. En sèrio. Gràcies. Gràcies. Punt i a part.

CAP ROIG

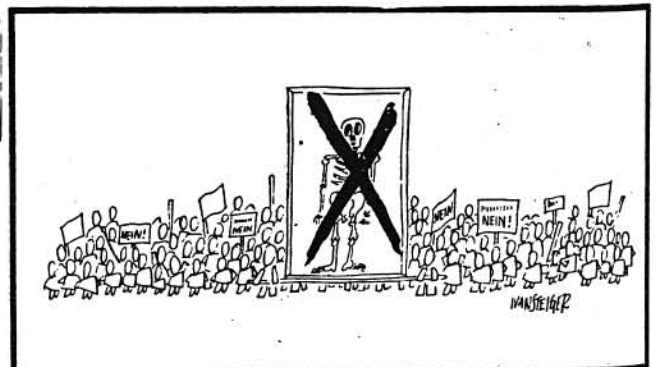
AIXÍ VA EL MÓN

L'ANY 1974, NORD-AMÈRICA RETORNA A ITÀLIA UNA PARTIDA DE FORMATGE PARMESSÀ QUE CONTENIA DDT. LES AUTORITATS ITALIANES INVESTIGAREN L'ASSUMpte I, SORPRESES DE LA VIDA, EL DDT PROVENIA DE GRANA (PIENSO) QUE ANTERIORMENT ELS ITALIANS HAVIEN IMPORTAT DELS ESTATS UNITS.

L'ANY 2000 SEREM 6.500 MILIONS ELS CIUTADANS DEL MÓN. L'ANY 2075, 12.000 MILIONS. ESTÀ PREVISTA, A PARTIR DEL FINAL DE L'ACTUAL DÈCADA, UNA ERA DE GRANS FAMS.

LA PRODUCCIÓ AGRÍCOLA D'EGIPTE HA BAIxAT ENTORN D'UN 3% DES DE LA CONSTRUCCIÓ DE LA PRESA D'ASUAN. NO SE TENGUEREN EN COMPTE CRITERIS ECOLÒGICS I AGRÍCOLES A L'HORA DE PLANIFICAR LA SEVA CONSTRUCCIÓ.

La llum, que se filtrava per la claraboia multicolor, no arribava al confessional. Aquest semblava inmers dins un punt de fosca estudiant, a la vegada agombolador i agressiu.

No se veien les formes, però sí s'endevinaven per qualque llepada de llum reflectida, sobre tot els ulls, la brillantor dels ulls. Aquells ulls d'esglai permanent, trepanadors, del rector. Tenia la veu càlida, el rector, com ensucrada, forçadament equilibrada. Es notava l'esforç per dar-li una aparença equànime i neutral, però sovint se filtrava una vehemència insolent, una fogositat carregosa. Unes vegades era directa, indiscreta, i altres suggeridora de fets tèrbols i dubtosos que, sense anomenar-los, els pintava amb tots els colors.

Era força obstinat i poc confortant. Destre en arrambar l'aigua al seu molí. No hi valien tornioles. La confessió sempre arribava al punt que ell volia. I el punt sempre era el mateix: els pecats de la carn.

En Jaume un veí de Son Magdalè, deia que li trei els pecats amb un rampins, però, comentava, "graponeja un poc massa".

Jo m'havia confessat moltes vegades amb el rector. Des de que havien empresonat ma mare era condició necessària per poder entrar a veure-la la presentació d'un certificat del capellà d'haver confessat i combregat.

Era, sens dubte, una vexació més, imposada pels homes vestits de blau-fosc, gairebé negre, com el plo-matge de la milana.

Aquell dia, però, fou una altra confessió, desacostumada, estranya per mi.

No volgué que em confessàs pel reixat.

- Aquí, a la cortina -m'ordenà- ara ja ets un home.

- Ave Maria Puríssima.

- Concebuda sens pecat.

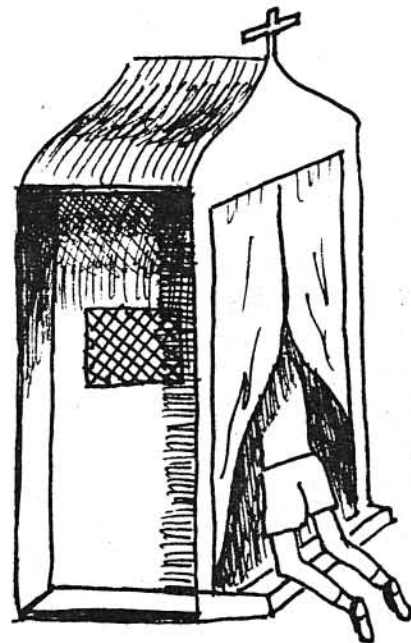
Així començà tot l'entricollament. En principi, amigablement, però amb habilitat i astúcia, tractant d'afectar-

me agradablement, afalagant-me sense mida, afanyant-se activament en la tasca de fer-me dir el que ell volia.

Més que una confessió sincera i voluntària, prest va parèixer un interrogatori. Forçadament, jo havia d'haver pecat.

S'hi entossudí amb la idea.

- Perquè ets jove i a aquesta edat teva no hi ha pany de serv. Ocasíó n'has tenguda, en tens cada dia, me consta. I quan es presenta la circumstància oportuna, els joves soleu aprofitar-la. Jo també he estat jove. Sé que el bull de la sang posa calius a la pell, tibant-la d'ardentor...

Dins el confessional, tapats amb la cortina morada, hi surava un baf calent, de reclús, d'alens repetits, de cos suat, d'enfrontament, d'angúnia. Un baf maligne, insà, que em sufocava.

M, embafava el confessor, no solament per l'insistència excessiva en voler que jo hagués comès el pecat que ell volia, sinó pel to que infonia a la veu, suggeridor d'un pecat imminent com una temptació endimoniada.

(passa a la pàgina següent)

(ve de la pàgina anterior)

Acau d'orella, refregant-me la galta amb fruïció, enronquida la veu per una emoció concupiscent, m'amollà una estranya lletania de paraules calentes, obscenes, llicencioses.

I les mans, les tenia ardents, febroses i suades quan agafà les meves. Temorenques i atrevides al mateix temps. M'estrenya possessiu.

Vaig sentir com si de prònt tot es tornàs boirós, tèrbol, mastegat. Era com si de cop tot l'entorn, sants i parets, bancs i capelles, llànties i canalobres, girassin al ritme descompasat d'una dansa esgarrada i lúbrica, horrorosament lasciva. Dins aquell daltabaix em sentia esgarriat, perdut, surant sobre el tall esmolat d'un ganivet que servís de ratlla entre el bé i el mal, entre la puersa i la corrupció. Havia perdut l'esma. No em quedava més que el desig de volatilitzar-me, d'escapolir-me.

I la dèria del rector es perllongava escodrinyant avolesament la capacitat d'aguant.

= ...els cossos tous sota les flessades, amb els cosins...

Les paraules eran gotes d'aigua afollant la pedra.

I què en sabia ell dels meus cosins? Què en sabia del terrible abraç de les vesprades? Què en sabia de l'angúnia que ens unia dins la fosca de la nit? Què en sabia dels silencis de l'horror? Què en sabia, per confondre el glaç de la por amb l'ardantor de la luxúria? Què en sabia?

Tot havia començat, almenys per mi, aquell dia calent i bascó de juliol. Un dia humit, d'aire entelat, de calitges grises que donaven a les muntanyes l'aparença de superfícies planes, sense relleus. Un dia que semblava com els altres, però que els esdeveniments deixarien marcat al llibre de la història.

El carrer de Palma, aquell llarg carrer de la vila, s'omplí de repics de tambor. Era el tambor de sempre, amb el saig de sempre, però aquell

dia el seu repic era aspre i eixut, estemordidor, que feria l'oïda com un punxó, que no ressonava dins el carrer sinó que semblava tupar les cases, esfereïdor.

La gen guaitava als portals, esporuguida amb aquell repicar desusat i obsolet, com a militaritzat i exigent. El saig semblava tupar amb goig, exultant, inflat el pit amb altivesa, l'esguard superb, vanitós el somriure.

L'acompanyava una colla d'homes uniformats de blau-fosc, gairebé negre, armats amb fusells i pistoles, descalços, estirats com a burxons, amb el rostre flemàtic, transpuant apatia i ferocitat.

L'exhibició era provocant, com un repte als vilatans de vida tranquil·la i assesegada. Un desafiament.

S'aturaven a cada cap de cantó. Mentres els de blau-fosc penjaven un manifest a la paret, el saig, malcarat i agressiu, habituat al xiscle i l'esgarrip de la crida, exhortava el poble a l'adhesió a les forces salvadores de les santes tradicions de la pàtria. Amb paraules dures i grandiloqüents, inflades d'arrogància i presumpció, pregonava la redempció de la raça amb la destrucció, per les armes, de tota idea aliberadora i lliberal.

Na Font, una beata que vivia més avall de l'escorxador, exalçada per l'ardor de la crida, com esperitada, plètora de deliri, amb els ulls oberts sagnolents de bogeria, les mans crispades, el pit convuls, s'esgargamellava cridant com una folla -més que crit era un bramul- una inexplicable i desconcertant lletania:

- Matau-los a tots a aquests enemics de l'Església, que no en quedi cap de viu, i els seus fills també, perquè si no, d'aquí a vint anys pendran la revenja! Netejau el poble d'ateus, maçons i comunistes!

En ple apogeu de deliri se desentruyellava la cua, escambuxant-se el cabell, s'obria la botonadura de la marinera i oferint els pits flonjos i tous, als homes blau-fosc i els escometià: "Memau, salvadors de la fe!"

Així havia començat tot l'envitricollament.

Als pocs dies, dins el sementer reblit d'ametlers de Son Magdalè, els blau-fosc, fusell en mà, caçaven En Patró. Va haver-hi trets per llarg.

Milicians uniformats de blau-fosc, gairebé negre els queixals, aguitaven vehemets totes les cantonades. A tota hora sonaven els trets. El poll de la por havia trencat l'ou. Els vincles de unió entre els vilatans s'havien romput. La virtut esencia per a la convivència havia esclafit. El recel, la suspicàcia, la sospita i el temor eren el pa de cada dia. Mig poble quedà sotmès a l'altre meitat.

La sordidesa dels sotmetredors era repugnant, gairebé dement. L'afront, la befa i la vexació eren armes emprades amb vehemència. No hi havia mitges tintes; els que no vestien el blau-fosc eren enemics i calia dar-los branca. Això fou el mar on s'enquadrà la meva infantesa.

El vespre, quan el sol es ponía i els seus raigs ataronjats lluien sobre l'emblanquinat de les cases i la fosca alçava el seu llençol negre de fantasma, ens n'anàvem a jeure els meus cosins i jo. El llit era ample, de capçalera alta, de pilastres tornajades i lluentes, més per l'ús que pel vernís. La màfega de palla. Al rebolcar-nos sobre ella ens escometia amb un xiuxiueig escanyolit. La finestra tancada. El llum apagat.

Eren dies de paüra. Dies de feretat i terror. La por es feia tangible, com si pogués palpar-se amb els popissos dels dits, perceptible a tota la pell, tocable, real.

La por era l'únic sentiment que sobrevivia al gran esclafit. S'havia fet cos a dins la carn, moll a dins els ossos, esglai a dins l'ànima.

I basarda a l'esguard.

I silenci als llavis.

Vivíem sota la tirania de la por. Erem captius de la por.

Ens ficàvem al llit gairebé a les fosques. Fosca de tot, de llum, de sentiments, de idees, de pensament. Fosca plena de silencis. Silencis plens de

por.

Sota el tapament, entre les rues dels llençols, en substitució de les paraules, amb la necessitat de sentir-nos protegits i agombolats, cercàvem el contacte directe dels nostres cossos, l'escalfor de l'altre, perquè els refrecs de la pell i la seva tebior eren l'únic llenguatge per al conhort i el consol que teníem al nostre abast. I ens servíem d'ell per abrivar el nostre minvat coratge. Ens hi quedàvem adormits en l'abraçada, mentre el llit es feia tou sota els batecs de la dormida. A vegades, però, després de rendir-nos la son, com a prolongació de l'estat incompreensible i absurd en que vivíem, compareixien els somnis, encara més incoherents i confusos, reblerts de bubotes estranyes, paoroses, amenaçants, ombrívoles.

I això era el que el rector volia que confessàs com a pecat obscè i deshonest. Això eren els calius a la pell, l'ardentor, el bull de la sang.

Em sentia atordit. Per escapolir-me perdria el certificat per entrar a la presó a visitar a ma mare. Per quedarme...

Les mans del rector seguien teixint la xarxa voluptuosa i concupiscent, per fer més efectiu el joc de les paraules. Alenava espès, el rector, com a cansat... ja no sé ben bé si em parlava o emitia un gemec llarg, fondo, de bístia en cel.

De pronte, sobre el trespol de l'església se sentí el repic d'uns tacons. El rector es quedà parat, expectant.

- Ves -me va dir- demà el matí et daré el certificat.

Se m'eixamplà el cor, però em corria pel cos una suor freda. El glaç de la por.

ES XORIC DE SON XONA

Març del 85.

No queda més remei, aquest mes, que començar parlant de petanca. El gran espectacle del passat dia 31 bé ho mereix.

Sempre he confessat la meua simpatia cap a aquests deportistes modestes i senzills, que no ho fan gens espantós. Però és que el "I TORNEIG DE PETANCA CALA RAJADA 1985" va desbordar tot el que jo hagués pogut esperar d'ells. No pensava que tenguessin la capacitat de convocatòria i organització que demostraren. 32 clubs amb 102 tripletes, amb un total de 306 jugadors de Sóller, Andraitx i Port d'Andraitx, Inca, Palma i el nostre poble, es varen trobar per practicar el seu deport i per celebrar una jornada d'autèntica convivència. Si als participants hi afegim els acompanyants i espectadors, podeu imaginar que la Plaça dels Pins va ésser una autèntica festa. El temps, esplèndid, va contribuir a l'èxit total, que això va ésser, un gran èxit, digne de repetició l'any que ve. Des d'aquí me permet encoratjar als membres del C.P. Cala Rajada de cara a futures edicions del Torneig. Ah!, se m'oblidava. Els guanyadors absoluts varen ésser una triplete de l'Unió Petanca Sóller, i els primers locals, la triplete formada per J.Terrassa, S.Fernández i F.García Rosa.

En futbol ja està tot decidit. Inclúit el descens de l'Artà. Que ningú pensi que això m'alegra. De cap manera. Però he de reconèixer que el campionat de Preferent, amb la participació de l'equip artanenc, por recobrà l'any que ve un interès que havia perdut els darrers anys, a nivell comarcal. El que l'Artà i l'Escolar participin dins una mateixa categoria constitueix un gran alicient, i si ambdós lluiten pels llocs davanters de la classificació, molt millor. Insistesc que no m'alegra el descens de l'Artà, que hauria estat molt millor que els dos equips es trobassin jugant a Tercera Divisió. Però si això no pot ésser...

I no sols els màxims representants d'ambdós clubs jugaran plegats. També ho tornaran fer els juvenils. En aquest

cas degut al descens de l'Escolar a Segona Regional. Descens que es veia venir de fa temps i que ni en Serapio, primer, ni en Joan Terrassa, després, han pogut evitar. No es tracta, ara, d'anar a cercar ni excuses ni culpables, sinó de pensar en la pròxima temporada on, inexcusablement, amb renovada il·lusió, s'ha d'intentar recuperar el que ara s'ha perdut.

He de manifestar públicament, la meua admiració vers una persona que ens ha sorprès a tots. Em referesc a Manolo Ferrera. En Manolo, embarcat en la difícil aventura d'intentar salvar als infantils, ha donat mostres d'estar en possessió no ja d'uns coneixements tècnics importants sinó d'una capacitat humana com una casa. Fent feina totsol, les més de les vegades, ha aguantat fins al final quan tot convidava a fugir, complint el seu objectiu de mantenir una categoria que s'escapolia entre les mans. Molt bé, Manolo.

Els que també han cobert sobradament totes les previsions han estat els alevins. Tots sabíem que enguany hi havia un bon equip, capaç de lluitar pels primers llocs. Però d'aquí a quedar entre els dos primers i jugar el Campionat de Mallorca, hi havia un abisme que pocs confiaven salvar. Idò aquí els teniu, a punt de començar aquesta fase decisiva on, passi el que passi, els nostres ja hauran quedat bé sols d'arribar-hi. Aquesta fase final, que comença el dia 27 d'aquest mes, se jugarà segons el següent calendari pel que fa a l'Escolar.

Escolar - Badia C.M.
Escolar - St. Gaietà
Mallorca - Escolar
Badia C.M. - Escolar
St. Gaietà - Escolar
Escolar - Mallorca

De tot això en té bona part de culpa en Guillem Danús. També els nins han fet la seva, juntament amb uns delegats molt responsables. Enhorabona a tots.